

Kupujte VOJNE BONDE!
Najstarejši slovenski dnevnik v Ohio
Oglasi v tem listu so uspešni

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVISEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

Kupujte VOJNE BONDE!
The Oldest Slovene Daily in Ohio
Best Advertising Medium

VOLUME XXV. — LETO XXV.

CLEVELAND, OHIO, TUESDAY (TOREK), DECEMBER 22, 1942.

ŠTEVILKA (NUMBER) 299

OMMELOVE ARMADA SO PRIBEŽALE DO MISURATE

General Eisenhower je bil pred invazijo severne Afrike poveljnik angleške pomorske trdnjave Gibraltarja.

ČRTI SO SE SNOVALI 1,400 ČEVLJEV GLOBOKO POD ZEMLJO

Angleži so prignali bežečo mornarico armado že 140 milj od El Agheile, to je mil do Tripolija. Maroški radio poroča, da so melove čete pribežale že do Misurate, odkoder je samo še mil do Tripolija. V Tunisiji se še vedno vrše boji lokalni boji, ki pa so ugodni skorajšnjim odločitv.

Bombardiranje Bizerte
Zavezniški glavni stan v severni Afriki, 21. decembra. — Zavezniški bombniki so snoči bombardirali Bizerto kar štiri vse odseke, ki jih ima mesto osiše.

Eisenhower, poveljnik Gibraltarja
Zavezniški glavni stan v severni Afriki, 5. decembra. (Zakasnelo). — Ameriški general Eisenhower je tekom prvih dni invazije severne Afrike poveljeval angleški pomorski trdnjavi Gibraltarju, s čimer je bil v dveh stoletjih prvi tujec, ki je izvajal kontrolo nad to ogromno pečin.

Najvarnejši zaklon sveta
V najvarnejšem zaklonu sveta v pisarnah, ki se nahajajo 1,400 čevljev pod zemljo in ki so izsekane iz žive skale, je deloval zavezniški glavni stan pred invazijo Afrike po 24 ur na dan!

"V najbolj fantastičnih sanjah nisem sanjal, da bom kdaj poveljeval Gibraltarju," je rekel general Eisenhower časnikarjem.

Stoj dela v Republic Steel jeklarni, kjer je zastavkalo 1,000 delavcev

Delstvo jeklarne trdi, da je to stavka, unija pa pravi, da je samo izpor. — Nesporazumi so nastali radi vprašanja posebnih premij za neprekinjeno delo šesti in sedmi dan.

Včeraj popoldne je bilo ustavljeno delo v jeklarni Republic Steel korporacije in sicer v odseku, kjer izdelujejo oklopne ploče za ladje, ker je prenehala delovati 1,000 delavcev.

Delstvo jeklarne pravi, da je "nepravilno štrajk." Edna P. Stack, predsednik odbora United Steel Workers of America, pa trdi, da je to samo "izpor."

Klečanje za končanje stavke
James V. Forrester, mornariški podtajnik in admiral Emory Ford, predsednik mornariške unije, sta brzojavila vladnim uradnikom, naj slednji nemudoma uvedejo akcijo, da se konča "nepatriotičen štrajk," česar je izgnanega z vsakim dnevom toliko jekla, da bi zadostovalo skoraj za izgradnjo ene tretjine jeklarne.

Unija pravi, da je kompanija iz eksekutivno odredbo predložila, ki določa glede izplačil premij za neprekinjeno delo šesti in sedmi dan.

Se je pričel včeraj popoldne
Izpor se je pričel ob treh popoldne, ko so delavci, ki so prišli na delo po starem času, videli, da ni bilo na mestu njihovih kart ("time cards").

Ista stvar se je primerila v nedeljo, ko delavci tudi niso delali, dasi so delali možje prvega in zadnjega shifta, ki niso bili v tej zadevi prizadeti.

Pritožbe unije
Dalje se zastopniki unije pritožujejo, da kompanija ni odzvala od delavskih plač 10 odstotkov za nakup vojnih bonдов, ker je zahtevala, da se zedini z delavci za odtegotanje okrogle vsote.

Dve uri trajajoč izpor v tem delu tovarne se je primeril tudi v sredo, in sicer zaradi opazke nekega foremana, kakor pravi kompanija.

Asesment v Collinwoodu
Vodstvo Slovenskega delavskega doma na Waterloo Rd. sporoča, da bodo tajniki društva, ki pobirajo asesment v S. D. D., istega pobirali v sredo večer, 23. decembra, mesto v četrtek na 24. radi božičnih praznikov. Tajnike in članstvo se o pozarja, da to upoštevajo.

K vojakom
Danes je odšel k vojakom John F. Orehovec, edini sin Mr. in Mrs. J. Orehovec, 690 E. 157 St. Želimo mu zdrav povratek!

Surovež je skoro ubil 4-letnega otroka
Neusmiljenega suroveža, ki je to storil, so zaprli ter je že podpisal izjavo, v kateri priznava svoje zversko dejanje. Dejal je, da je otrok s škarjami razpraskal klavir, kar ga je tako ujezilo, da ga je začel pretepati. To se je primerilo že v petek zjutraj. Surovež pravi, da ko je otroka udaril, je zadel otroka z glavico ob mizo, nakar je padel na tla in se onesvestil. Ker ga ni mogel spraviti k zavesti, je poklical rešilno moštvo gasilcev, ki so odpeljali otroka v bolnišnico.

Delavec je zaposlen pri American Steel and Wire Co.

Gladna Evropa mora skrbeti za božičnico Nemcev

LONDON, 20. decembra. — Londonski radio naznanja, da pleni Nemčija po vsej zasedeni Evropi živila za božično mizo Nemcev v Nemčiji.

V Norveški so Nemci rekvirirali skoraj vso živino ter prevzeli pod svoje nadzorstvo kmetice in hladilnice. Po vsej Norveški vrše Nemci konfiskacije na debelo.

V Danski so bile preklicane vse restrikcije glede nakupov od strani nemškega vojaštva. Nemško vojaštvo se preživlja direktno z dansko hrano.

Holandija: Od tu je bilo poslanih stotine ton jabolk v Nemčijo, kjer jih razdeljujejo nacistične oblasti kot božična darila med mlade ljudi.

Okupirana Rusija: Nemški vojaki, ki prihajajo domov z vzhodne fronte, prinašajo s seboj slanino, gnjat in klobase, kar so naropali v Ukrajini.

Celo sateliti Nemčije niso izvzeti. Italija mora pošiljati v Nemčijo sadje: madžarski kmetje del svojih poljskih pridelkov, Bolgari pa morajo zalagati Nemčijo z jajci.

Maršal Goering je svoječasno rekel, da Nemčija ne bo stradala, tudi če strda vsa ostala Evropa...

Vojak na dopustu

Saržent Frank Močnikar, sin Mr. in Mrs. Frank Močnikar, 837 E. 185 St., je včeraj zjutraj prišel na dopust k svojim staršem. Nazaj se bo vrnil v nedeljo zjutraj in sicer v Camp Hood, Texas. Upamo, da se bo dobro zabaval pri svojih domačih in znancih.

Promoviran

Pred kratkim je bil povišan v sarženta John Lonchar, ki je stanoval pri svoji sesti Mrs. Ann Samson, 6218 St. Clair Ave. Sedaj se nahaja pri inženirskem oddelku in sicer je njegov naslov: Co. A, 39th Engineers (C), Camp Bowie, Texas. Cestitamo!

Na dopustu

Frank Mervar ml., Petty officer pri ameriški obrežni straži, je prišel iz New Yorka domov na dvo-tedenski dopust. Frank je sin Mr. in Mrs. Frank Mervar, 7801 Wade Park Ave. Njiju drugi sin Larry je pri letalskem oddelku v St. Petersburg, Fla. Obilo zabave!

Smrtna kosa

Včeraj je umrl eden izmed pionirjev društva. Naprej št. 5, S. N. P. J. in sicer Ignac Stojan, ki je živel več let na zapadni strani mesta, na 7018 Elton Ave. Pogreb se vrši iz pogrebnega zavoda Berg, na 6318 Lorain Ave., v četrtek zjutraj ob 8:45. Bodi mu ohranjen blag spomin, preostali pa naše sožalje.

Pobiranje asesmenta

John Tavcar, tajnik Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave., sporoča tajnikom društva, ki zbirajo v Slovenskem narodnem domu, da se bo asesment za tekoči mesec pobiralo na 23. decembra, to je v sredo večer mesto na 25. ko je ravno božični dan. Pobiralo se bo v spodnji dvorani. Plačajte ob času, zlasti ta mesec, ker je zadnji v letu, da bo tajnikom mogoče pravočasno zaključiti letne račune.

Danes so volitve

Kakor smo že včeraj poročali, se vrše danes posebne okrajne volitve glede sprejema okrajne davka za dobrodelnost. Ta davek ni noben nov davek, temveč samo obnovev starega davka.

Državni zakon zahteva od okraj, da slednji skrbijo za one bolnike, ki nimajo lastnih sredstev za potrebno oskrbo. — Našim ljudem priporočamo, da volijo za te davke in da priporočijo tudi ostalim članom svojih rodbin in svojim prijateljem, da glasujejo za te potrebne davke.

USTRELITEV 8 ŠOLARJEV V ZAGREBU

Dvanaest nadaljnjih pa je bilo obsojenih v dosmrtno ječo. — Nacistične strahote v Ukrajini.

LONDON, 21. decembra. — Jugoslovanski krogi naznanjajo, da je bilo v Zagrebu osem šolarjev ustreljenih, 12 nadaljnjih pa obsojenih v dosmrtno ječo. Kakšen prestopek so omenjeni zakrivali, ni bilo pojasnjeno.

LONDON, 21. decembra. — Nacisti so zagrozili, da se bodo poslužili strupenih plinov proti srbskemu prebivalstvu, ako general Mihajlović ne preneha s svojim odporom proti osišču. Tako naznanjajo jugoslovanski vladni krogi v Londonu, ki dodajajo, da so Nemci zopet pričeli s kampanjo terorja v Jugoslaviji, kjer požigajo vasi in zapirajo prebivalstvo.

MOSKVA, 21. decembra. — Moskovski radio naznanja, da so pomorili nacisti v Ukrajini dva milijona ljudi.

"Samo v eni vasi so Nemci postrelili vse moške ter posekali 62 žena in otrok. Može in žene so obesili na glavnem trgu vasi."

Kultura

DRAMSKI ZBOR "IVAN CANKAR"

Nocoj ob 8. uri se bo vršila v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave., bralna vaja igre "The Professor Proposes", ki jo vprizori dramski zbor "Ivan Cankar". Vsi oni, ki so obljubili sprejeti vloge, so prošeni, da so točno na mestu.

Brat na obisku

Zadnjo nedeljo je prišel rojak John Bukovec, iz Hivatha, Utah, na obisk k svoji sesti Ani Hrovat, 922 E. 70. St., s katero se nista še nikdar v življenju videla. Brat je namreč odšel v Ameriko pred 40. leti, to bo ostal do Novega leta. Rokaj Bukovec je nečak poznane Mrs. Ane Škufca, 18805 Kildeer Ave., ter ima tudi mnogo drugih sorodnikov in znancev v Clevelandu. Doma je iz Gornjega Mrša pri Novem mestu. Prijatelji in sorodniki so vabljeni, da ga obiščejo na domu sestre, mi mu pa kličemo: dobrodošel v naši slovenski metropoli!

Seja Zapadnih društev

Seja društev Doma zapadnih Slovencev, 6818 Denison Ave., se bo vršila v nedeljo, dne 27. decembra, ob 2. uri popoldne. Članstvo je vabljeno, da se udeleži.

Nova grobova

JOSEPHINE EBERWEIN
Snoči je preminila v Glenville bolnišnici Josephine Eberwein, rojena Kozlevcar, v starosti 50 let. Stanovala je na 21180 Miller Ave. Pokojnica je bila doma iz St. Vida na Dolenjskem, odkoder je prišla v Ameriko pred 35. leti. Tukaj zapuščala žalujočega soproga Franka, sina Johna Grabnar in sestro Mary Skvarca, v Conneautu, O. zapuščala sestro Amelijo Strle, v stari domovini pa hčer Mary Grabnar. Pogreb se bo vršil v četrtek zjutraj ob 8:15 uri iz pogrebnege zavoda August F. Svetek, 478 E. 152 St., v cerkev sv. Pavla na Chardon Rd. in nato na pokopališče Calvary.

JOHN PETERNEL

Po dolgi in mučni bolezni je snoči ob 8. uri preminil dobro poznani rojak John Peternel, v starosti 66 let. Doma je bil iz vasi pri sv. Luciji, fara Begunje na Gorenjskem, odkoder je prišel v Ameriko pred 31. leti. Pokojni je bil član društva sv. Lovrenca št. 63 KSKJ in društva Slava št. 173 SNPJ. Poleg žalujoče soproge Marije, rojene Križaj, zapuščala hčere Frances, Anno poročeno Van-Lancker, sio Josepha, ki se nahaja pri vjakih in vnuke. Pogreb ranjkega se bo vršil v soboto zjutraj iz hiše žalosti, 9322 Dunlap Ave. ob 8:30 uri v cerkev sv. Lovrenca in nato na Calvary pokopališče pod vodstvom pogrebnege zavoda Louis L. Ferfolia.

Bodi pokojnikom ohranjen blag spomin, preostali pa izrekamo naše sožalje!

Zaščne trgovine

Slovenska Zadruga opozarja svoje odjemalce, da bodo njene trgovine odprte v soboto po božiču in v soboto po Novem letu le od 8. do 10. ure zjutraj. Gospodinje, preskrbite si potrebščine pravočasno.

Avanturistični beg francoskega generala Girauda iz Francije v severno Afriko

Generala Girauda je odpeljala iz Francije ista podmornica, ki je pripeljala ameriškega generala Clarka pred invazijo po tajni misiji v severno Afriko.

LONDON, 20. decembra. — logo točno izpolnil ter pripeljal Danes je bilo tukaj naznanjeno, da je francoski general Honore Giraud, ki je sedaj poveljnik francoskih čet v severni Afriki, pobegnil iz Francije v zavezniški podmornici, ki je imela na francoski obali svoj tajni nočni sestanek s francoskimi častniki.

Naloga, da odpelje francoskega generala pred nosom nacistov iz Francije v Afriko, je bila dodeljena ameriškemu mornariškemu kapitanu Jerauldu Wrightu.

Podmornica, v kateri je general Giraud pobegnil iz Francije, je bila ena in ista, ki je pripeljala tudi ameriškega generala Clarka v Afriko po tajni misiji pred invazijo severne Afrike.

Kapitan Wright, poveljnik podmornice

Kapitanu Wrightu je bilo naročeno že v oktobru, naj reši francoskega Generala Girauda ter ga pripelje iz Francije. Ker ni bilo začasno na razpolago nobene ameriške podmornice, mu je general Eisenhower ukazal, naj se posluži za to avanturo angleške podmornice, katero mu je dal na razpolago angleški admiral Cunningham.

Sodelovanje podmornice in letala
Kapitan Wright je svojo na-

NEMCI SE V NEREDU UMIKAJO PRED RUSKIMI ARMADAMI

Rusi prodirajo proti Rostovu. — Milijonu Nemcev grozi popolno izoliranje. — Berlin priznava, da je položaj nevaren.

VTISI AMERIŠKEGA ČASNIKARJA NA STALIN- GRAJSKI FRONTI

MOSKVA, torek, 22. decembra. — Rusi naznanjajo, da se Nemci na srednji donski fronti v neredu umikajo pred ruskimi armadami.

Ruski polnočni komunikacijski naznanja, da so Rusi napredovali nadaljnih petnajst milj in da pušajo demoralizirane nemške čete za seboj na bojišču vojaške potrebščine.

Prodiranje proti Rostovu

Naglo rusko prodiranje je usmerjeno naravnost proti važnemu ruskemu mestu Rostovu ob ustju Dona. Z zavzetjem Rostova bo obtičalo v pasti milijon Nemcev na Kavkazu in pred Stalingradom.

"V nekaterih odsekih so požikali Nemci izvesti protinapade, toda so bili odbiti nazaj in uničeni," naznanja sovjetski komunikacije.

Poročila iz Skandinavije naznanjajo, da Nemci priznavajo, da je njihov položaj v Rusiji "nevaren."

Ogroženje Milerova

Rusi zdaj ogrožajo mesto Milerova, ki leži ob Moskva-Rostov železnici. Ena sama ruska ednica je včeraj pobila 1,300 Nemcev, 540 pa jih zajela, kakor tudi 11 tankov, 43 topov, 170 traktorov in 2,000 konjev.

Samo včeraj je padlo ali se vdalo 45,000 Nemcev v šest dni trajajoči ruski ofenzivi.

Boji v Stalingradu

Pri Stalingradu je padlo večeraj v bojih v okrožju neke kolektivne kmetije 700 Nemcev in

17 tankov. V Stalingradu samem pa je padlo nad 700 Nemcev in uničenih je bilo 17 nemških tankov.

Poročilo ameriškega časnikarja
(Henry Shapiro, manager United Pressa, je prvi ameriški poročevalec, ki je obiskal stalingrajsko fronto, kjer je dobil sledeče vtise:

Poroča Henry Shapiro

S sovjetsko armado na stalingrajski fronti, 19. decembra. — "Sovjetska armada je sklenila neprekinjen jeklen obroč okoli 22 nemških divizij v stalingrajskem okraju.

"Jaz sem prvi inozemski poročevalec, ki mi je bilo dovoljeno obiskati stalingrajsko fronto ter iz prednjih črt opazovati boje. Dasi me je spremljal neki štabni častnik, sem imel vendar popolno svobodo gibanja. Tudi jaz delim splošno naziranje Rusov, da stoji nemška armada v tukajšnjem okolju pred neizogibno kapitulacijo ali pa pred uničenjem.

Klešče so zaprte

"Klešče okoli nemške armade so že trdno zaprte ter ni niti ene vrzeli, skozi katero bi se mogli Nemci umakniti ter se rešiti iz smrtonosnega objema.

Konec prve faze operacij

"Prva faza teh operacij je bila končana dne 29. novembra ter je stala osiše približno 400,000 mrtvih, ranjenih in ujetih. Rusi so zaplenili pri teh operacijah dovolj orožja in potrebščin za opremo ene cele armade, sestojče iz petih do desetih divizij. Videl sem ogromne količine nemških in rumunskih topov, tankov, letal in motornih vozil, raztresenih po donskih stepah. Večino te opreme so Rusi že spravili v ozadje, kjer bo v delavnicah popravljen.

Lažnja propaganda osiše

"Vsi sovjetski oficirji odločno zanikujejo propagando osiše, ki trdi, da je v glavnem zima vzrok ruskih uspehov. Rusi naglašujejo, da je bil nastop letošnje zime izredno pozen."

Gole plesalke

Policija je včeraj vložila obtožbo proti štirim golim plesalkam, ki so plesale v East Side Sachsenheim klubu, 1400 E. 55. cesta. Ženske so plesale v dvorani, kjer je bilo 1800 vojnoprodukcijskih delavcev. Tri dekline so bile aretirane med plesom, dočim so našli četrto, ki je bila delno oblečena, v bližnjem uradu nekega zdravnika. Policija pravi, da je pobegnila skozi neko okno ter se zatekla tja. Delavcev, ki so bili pri "predstavi," niso aretirali.

Zdravnik na dopustu

Kapetan John J. Folin, slovenski zdravnik, ki se nahaja pri vojaki v Temple, Texas, je prišel na dvo-tedenski dopust za božične praznike. Nastanjen bo s svojo družino pri bratu Louis Ferfolia, 9116 Union Ave., kjer ga prijatelji lahko obiščejo. Želimo mu obilo zabave in razvedrila med svojimi!

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING AND PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE — HENDERSON 5311-12
Issued Every Day Except Sundays and Holidays
SUBSCRIPTION RATES (CENE NAROCNINI)

By Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town:
(Po raznašalcu v Clevelandu in po pošti izven mesta):

For One Year — (Za celo leto) \$6.50
For Half Year — (Za pol leta) 3.50
For 3 Months — (Za 3 mesece) 2.00

By Mail in Cleveland, Canada and Mexico:
(Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiki):

For One Year — (Za celo leto) \$7.50
For Half Year — (Za pol leta) 4.00
For 3 Months — (Za 3 mesece) 2.25

For Europe, South America and Other Foreign Countries:
(Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države):

For One Year — (Za celo leto) \$8.00
For Half Year — (Za pol leta) 4.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

104

DR. IVAN M. ČOK POJASNJUJE

Pred dnevi smo objavili na tem mestu članek "Ali je to demokracija?" v katerem smo imenovali v zvezi z jugoslovansko vlado v Londonu in z njenim podpredsednikom dr. Krekom tudi dr. Čokovo ime. Na ta naš uvodnik smo prejeli od dr. Čoka sledeče obvestilo, ki ga na istem mestu objavljamo:

"JUGOSLOVANSKI ODBOR IZ ITALIJE"

New York, 16. dec. 1942.

Gospod urednik:

Z zanimanjem sem čital v sobotni številki "Enakopravnosti" (od 12. t. m.) uvodnik pod naslovom "Ali je to demokracija?" V zadnjem odstavku članka se spominja tudi moje ime in se vprašuje, da-li se je podpredsednik jugoslovanske vlade v Londonu dr. Krek sporazumel z menoj kot predstavnikom primorskih Slovencev, predno je objavil neki "slovenski narodni program."

Ne vem, če Vam je bil s tem namen, izvedeti odgovor na to vprašanje od moje strani. Toda jaz nimam nobenega razloga, da Vam ne sporočim, v odgovor na stavljeno vprašanje, da jaz o onem "slovenskem programu" nisem imel nobenega pojma, dokler ga nisem čital v časopisih. G. dr. Krek se ni ne o tej priliki ne o nobeni drugi ko je dal izjave, z menoj ne posvetoval niti me o njih obveščal.

Kar se tiče specielno objavljenega "slovenskega programa," lahko rečem samo to: v kolikor dr. Krek govori o "Združeni Sloveniji v okviru demokratske Jugoslavije," ki je danes program vseh Slovencev brez razlike, se vsak Slovenec more smatrati za tolmača vseh Slovencev. V ostalem pogledu pa njegove besede pač predstavljajo le njegovo osebno mnenje in morda tudi mnenje njegovih bližnjih prijateljev.

Z iskrenimi pozdravi

Dr. Ivan M. Čok,
predsednik "Jugoslovanskega odbora iz Italije"

P.S. To pismo smete tudi objaviti, ako želite.

POLOŽAJ V ITALIJI

Še decembra 1940. so Italijani trdili, angleška letala ne bodo mogla nikdar bombardirati italijanskih mest. Zdaj pa je Italija prišla na dnevni red.

Mussolini prosi Hitlerja za pomoč in poskuša tolažiti italijanski narod z upanjem na to pomoč. Genova, Milan, Turin in druga laška mesta so že doživela strašne udarce angleškega letalstva. Mussolinijev govornik, Mario Apeius in minister Pavelini mirita narod in se pritožujeta, da Angleži napadajo mesta, ki so kulturni spomeniki vsega človeštva.

Tako govore zdaj, a leta 1940. so si šteli v čast, da so smeli sodelovati v zračnih napadih na London. Takrat jim niti na um ni prišlo, da se tudi v Londonu nahaja mnogo kulturnih spomenikov.

Hinavski italijanski licemerji se izgovarjajo na svojo civilizacijo in kulturo, obenem pa kakor divjaki ubijajo nedolžno civilno prebivalstvo in palijo mirne kraje in mesta.

Angleška in ameriška vojaška sila boste kmalu navale na Italijo in jo prisilile, da poklekne. Tako bo Italija kaznovana za napoved vojne Ameriki, Angliji, Jugoslaviji in drugim zavezniškim narodom.

Leto 1943. bo mnogo strašnejše. Predsednik Roosevelt je izjavil, da bo v tem letu Amerika zgradila 90.000 letal in podvojila izdelavo tankov in topov. Zračni napadi pa se bodo nadaljevali, vse dokler Mussolini in Hitler s svojim krvavim režimom ne bosta ugonobljena.

★ Kupujte vojne bonde! ★

Rev. K. ZAKRAJSEK:

Moje misli po kongresu

II.
"Ta kongres naj bo samo priprava na drugi, pravi kongres", se je izjavila slovenska duhovščina, ker je čas za priprave prekratek". Temu mnenju je v veliki večini pritrčila tudi nekatoška in katoliška stran naroda, kakor je bilo razvidno iz mnogih dopisov po listih.

In tak je naš kongres tudi v resnici bil.

1. Na zunaj je že bil tak.

Bil je brez vsakega zunanega sijaja in parad, da bi bil svet, zlasti pa ameriško javnost, opozoril nase, na naš narod doma, v katerega imenu smo zborovali, pred vsem pa na važnost in dalekosežnost pravilne rešitve tudi slovenskega vprašanja. Kar slovenski narod v Evropi zahteva, ni samo njegova pravica, temveč je v veliki meri tudi podlaga miru v tistem kotu Evrope, v celi Evropi in tako podlaga trajnega miru na svetu. Kakor bom pozneje povedal, če se slovensko vprašanje ne bo rešilo pravilno, ne bo še miru. Slovenija je na križišču mednarodnih evropskih cest, je stičišče treh velikih kultur; v Sloveniji se križata zlasti dva močnata imperializma, nemški in laški, ki ne bosta mirovala, ako bosta dobila samo malo podpore v oslabiljenju Slovenije, tega jezua proti njima. Naj naredi državni zopet napako, kakor so jo naredili na zadnji mirovni konferenci "big little mistake", jaz jim prerokujem, in to jim more vsakdo, da zmaga ne bo zmaga, kakor ni bila 1919, temveč zopet enako samo priprava za novo svetovno vojno.

Majhna je Slovenija, toda važna, kakor je pri vsaki, tudi še močnejši stavi, važen majhen vogelnik kamen. Tega svet ne vidi še danes in je samo NAŠA dolžnost, da ga na to opozorimo. Za svetovni mir delamo, ko delamo za Slovenijo in pravilno rešitev njenega vprašanja. Da to dosežemo, samo zato moramo dati kongresu toliko zunanjih sijaj, da bo že ta opozoril pred vsem našo javnost, naše časopisje nanj. O tem sem pisal že v člankih pred kongresom.

Tega naš kongres v Clevelandu ni dosegel.

Nobene propagande ni bilo v ameriškem časopisju, na kongresu nobenih poročevalcev ne AP ne PA. Lokalni clevelandski listi so ga omenjali, toda bolj v kotih, kot nekaj brezpomembnega za Ameriko, še manj pomembnega za svetovno politiko. Male novice so povedale, da se vrši. Tudi sliko odbora je eden prinesel. "Press" je prinesel tudi uvodnik o kongresu, ki je bil pa bolj negativen, ni jasno kaže, kako imam prav, ko trdim, da ne ameriška ne svetovna javnost našega vprašanja ne pozna v tisti važnosti, v kateri bi ga nujno morala.

Toraj v tem kongresu res ni bil pravi kongres, temveč samo priprava na drugega, pravega. Bilo je to samo strogo slovensko notranje zborovanje. V Washingtonu in v Clevelandu so nekateri politiki celo trdili, da ni čas za take "narodne" kongrese.

Glavni namen pravega kongresa je pa ravno zborovati za Ameriko in za vse zavezničke, ne za nas Slovence. Mi o vsem tem vemo in smo vsi o tem pripravljeni.

Zato na kongresu ni bilo ne zastopnikov ameriške vlade, ne zastopnikov zavezniških vlad, vsaj lokalni konzuli bi bili morali biti navzoči, da bi mu dali svojo navzočnostjo mednarodni pomen, da bi pokazali, da se

na kongresu vrši nekaj konstruktivnega za Ameriko in celi svet, za podlago vsaj del podlage za svetovni trajni mir.

Vsi zavezniški narodi bi morali biti nam Slovincem še hvaležni, da se trudimo za nekaj, kar je njih delo, za kar se sami trudijo. Vsak drobci je dober, ki ga kdo doprineše za pravilno rešitev sveta po vojni, da ne bomo zopet kmalu prišli v tako strašno nesrečo. Iz tega stališča dobi kongres tišči pomen, ki ga mora imeti. Ne smemo pozabiti, da danes narod doma ne more govoriti, ne more delati, zato pa moramo mi toliko bolj delati velikopotežno, svetovno.

Saj Ohijski kongresniki in senatorji in gubernorji bi bili morali priti saj za kratek pozdrav, saj toliko, da sprejmejo resolucije, da jih podpro na merodajnih mestih.

Ta zunanji sijaj kongresa z udeležbo raznih vladnih zastopnikov je potreben že iz stališča naroda doma. Po nas ameriških Slovincih bi morali povedati narodu doma, da Amerika in Zavezniški poznajo ogromne žrtve in ogromno trpljenje tega malega junaka pod Triglavom, ki se bori kot lev skupaj z Zaveznički za končno zmago, in vse to cenijo, da ga navdušijo za nadaljno borbo, da vztraja do konca, dokler ne pridejo v Slovenijo zavezniške čete, se mu pridružijo in skupno prodirajo proti trdnjavi sedanjega kalilca svetovnega miru, sedanje tolike nečloveške krutosti in zlobe.

Vsemogoče komplimente se delajo Italijanom, Grkom, Albancem, vsem. Samo revček, najmanjši med junaki, pa najbolj hraber, je pa popolnoma pozabljen.

Narod doma to pričakuje. V primeri s svojim malim številom lahko trdimo, da noben narod na svetu toliko danes ne žrtvuje za svojo zmago, pa tudi za zmago pravice, kakor ravno slovenski narod.

Italijani čakajo doma za pečjo, kedaj bodo drugi narodi prišli in prelivali kri za njih "osvobojenje" izpod fašizma, ki so ga sami spravili do moči. Naš narod pa se bori, in sicer se bori, rekli bi, z golimi rokami! V poročilu iz domovine iz 4. septembra čitamo besede:

Največja naša težava je pa ta: Ze več kot poldrugo leto se borimo in umiramo. Nad 25 odstotkov celega ljudstva je bilo ali izgnano, ali zaprto, ali ustreljeno, in vendar niste ne Anglija ne Amerika imele še besede za nas glede naših meja, ali našega slovenskega Primorja. — Dajte, da nam bosta Anglija in Amerika povedali glede tega besede, da bomo vedeli zakaj se borimo in zakaj umiramo!"

Kongres bi bil moral to zahtevo naroda doma tako zakriti, da bi jo slišal celi svet. Res danes ni čas, da bi se govorilo o mejah, govori se pa lahko o pravici, ki se naj temu junaku pove pred celim svetom, da jo bo dobil celo in neokrnjeno kot plačilo za potoke svoje krvi.

Letos po leti so naenkrat začeli ameriški časopisi zelo veliko pisati o Sloveniji, o Slovincih in njih velikih žrtvah za Zavezničke. Zadnje tri mesece se pa opaža po vsem časopisju, kako se skrbno ogiblje Slovence samo imenovati.

Ravno te dni sem se v State Departmentu radi tega bridko pritožil, ker pazno to zasledujem, pa mi je uradnik pritril, da je res in mi je obljubil, da se bo to popravilo.

Bratje, gre za velike stvari. Časi so veliki, tako veliki, da se

jih večina izmed nas komaj zaveda, ker ne sledi poteku politike. Kongres pa vsega tega ne sme prezreti, zato je kongres. Doseči moramo na vsak način, da se hrabrost našega naroda prizna vsepovsodi, pa tudi vpošteva, da se narod doma pohvali javno pred celim svetom. To bo saj kapljica tolažbe v njegovem strašnem trpljenju. Zagotoviti se mu mora, da njegove žrtve ne bodo zastopljive, temveč obilno poplačane, ko bo prišel dan plačila. In če bi tega ne hoteli storiti, potem naj pa raje zakličejo narodu doma, da ne bo dobil nič, da bo moral ostati v sužnosti, potem škoda vsake kapljice krvi, katero preliva v potokih. Tega pa vendar noče ne naša država in ne Zaveznički in ne narod doma.

Toda vsega tega, če mi sami ne bomo dosegli, kdo bo drugi? Če mi boja naroda doma tako ne pojmuje in se ne potrudi, da dosežemo, da ga bodo tako pojmovali tudi drugi, zlasti pa naša vlada, kdo bo?

Zato mora imeti pravi kongres toliko zunanjih sijaj, kolikor ga mu največjemu moramo dati s paradami in z udeležbo raznih zastopnikov in z javno propagando in publiciteto po svetovnem časopisju.

Seveda ta kongres tega ni imel, ker ni bilo časa in ker je bil pozimi.

Preparat iz mušjih ličinik celi rane

Iz ekstrakta mušjih ličinik izdelujejo v novejšem času na veliko preparat, ki zdravi rane in pospešuje rast.

Že v 16. stoletju so opazili, da mušje ličinke pospešujejo celitev ran. Na to ugotovitev so pozneje pozabili in šele med svetovno vojno so se ljudje spomnili nanjo. Zdravniki so tedaj v svoje začudenje opazovali, da so bili ranjenci, ki so prebivali po cel teden in več z odprtimi ranami, v katere so se bile vselile mušje ličinke v bolnem stanju nego ranjenci, ki so jih negovali, jih prevezovali in jim razkuževali rane v lazaretihi.

Pozneje so odkrili, da morejo mušje ličinke brez druge pomoči na presenetljiv način ozdraviti celo brezupno inificirane rane, vnetja kostnega mozga, izpuščače, ožganine tretje stopnje itd. Celu poškodbe pod vplivom Roentgenovih žarkov so se po njihovi zaslugi ozdravile.

Pred nekoliko leti je mladi zdravnik dr. Lang v Bremenu prvič hotel in sistematično uporabljati ličinke zelene muhe kot "zdravstveno policijo." Z vsoto potrebnosti je prenašal ličinke na operacijske rane, ki

so izvirale od kroničnega gnajenja kostnega mozga.

Ko so živalice opravile svoje delo, jih je spet jemal z ran. Pozneje so podobne poskuse z ličinikami modre konjske muhe delali tudi drugi zdravniki.

Sprva so menili, da gre zdravilni učinek na račun velike požrešnosti ličinik, ki so v ranah žrle odmrlo tkivo, gnailo in bakterije. Danes vemo, da izločujejo same neko snov, ki učinkuje zdravilno in pospešuje rast tkiva.

Sedaj pridelujejo to snov v tovarnah iz ekstrakta ličinik kot tečen preparat, obenem pa uporabljajo še vedno tudi žive ličinke za obravnavanje ran, dokler se ne bo pokazalo, kateri metodi je dati prednost.

Paveličev radio o položaju na Hrvaškem

Neki Paveličev odposlanec je govoril na ljudskem shodu, sklicanem v Krapini, o katerem je poročala v svoji oddaji z dne 9. decembra Paveličeva radio postaja Rakovica. Prinašamo naslednje izveščke iz tega govora, ki nehoti daje dobro sliko o pravem položaju na Hrvaškem. Najzanimivejši je oni del govora, ki se bavi z vprašanjem partizanske vojne:

"V Neodvisni Hrvaški so voditelji teh uporniških čet častniki bivše jugoslovanske vojske. Deloma jim tudi načeljujejo ljudje, ki so prišli iz inozemstva. Proti nam se bore isti elementi, proti katerim se bori nemška vojska na vzhodu. Jugoslavija se je pripravljala na tako vojno, vendar je bila ustanovila zaloge orožja.

Odpor se je začel takoj, ko je redna vojska položila orožje. Prvi udarci so padli v Macedoniji in današnji Srbiji in so brzo prešli tudi na hrvaško ozemlje. Vse te tolpe so bile takrat in so deloma tudi še zdaj pod načelstvom jugoslovanskega polkovnika Mihajloviča.

Oni v Londonu so ga imenovali za vodjo jugoslovanske vojske, ministra itd. Na vsak način pa je to človek, ki nadaljuje vojno. To je torej nadaljevanje vojne in oboroženega odpora Jugoslavije, ki je po 95 odstotkov srbski in priznan od vlade v emigraciji, tako da nikdo ne more reči, da je to notranja ali meščanska vojna na hrvaškem ozemlju.

Borimo se torej proti sovražnikom, ki se bore v sedanji svetovni vojni in zato tudi zahtevamo in sprejemamo pomoč od svojih zaveznikov. To nikakor ni lokalno, notranje hrvaško vprašanje, temveč vprašanje, ki se tiče vseh.

Do tega je prišlo, ker so bili

srbski častniki v bivši Jugoslaviji duševno in telesno izveščani za to vrsto vojne. Posebni oddelki za akcijo v zaledju so bili pripravljeni in organizirani in te oborožene, napol vojaške organizacije so takoj vstopile v akcijo.

Cilj teh zarotnikov je jasen. Gre za boj proti državnim organizacijam osištca . . ."

Nove uradnice

Društvo sv. Ane št. 4 S.D.Z. je izvolilo za bodoče leto sledeče uradnice: Predsednica Julija Brezovar, 1173 E. 60 St., podpredsednica Jennie Stanonik, 6002 Dibble Ave., tajnica Mary Bradač, 1153 E. 167 St., zapisničarica Genovefa Zupan, 14025 Hale Ave., blagajničarka Josephine Orazem, 6326 Carl Ave., rediteljica Mary Pristov, 993 Addison Rd., nadzornice: Anna Erbežnik, Jennie Suvak, Rose L. Erste. Društveni zdravniki so vsi clevelandski slovenski zdravniki. Zastopniki za skupna društva fare sv. Vida ste Paulina Zigman in Jennie Brodnik, zastopnica za Klub društev SND in konferenco SND je Anna Erbežnik.

Položaj v Italiji

LONDON, 12. decembra (Radio prejemna služba) — V svoji oddaji v srbohrvaščini, je londonski radio poročal o izjavi generala Smutsa, ki je o Italiji izjavil med drugim naslednje: "Vkorakali bomo v to ozemlje, pa tudi če bi šlo le za to, da osvobodimo one južno-afriške ujetnike, ki stradajo v Italiji. Britanija ima premoč v zraku, a s pomočjo Amerike smo prav tako zagotovo močnejši na vse strani."

Položaj v Italiji se čedalje bolj spreminja v vseobčo nesrečo. V ogromnih množicah zapuščala ljudstvo vlemesta, a organizacije je kar najslabša. Težkoče in neprilike evakuacije so neverjetne radi tega, ker mora skrbeti vsak sam zase. Organizacija prehrane je obupna. Prekupčevalci so se polastili zalog, tako da morajo ljudje plačevati ogromne cene za kosček kruha in streho nad glavo.

Vse te težave še povečuje dejstvo, da se italijansko ljudstvo ne znajde v teh težkočah, temveč zapade paniki kakor hitro se približajo sovražna letala. O čividce, mornar neke švicarske ladje, je pred kratkim poročal o letalskem napadu na Genova. V mestu, ki ni imelo zaklonske zavlačala taka panika, da je vse prebivalstvo begalo po ulicah, ne vedoč kam.

Govor prof. Lavrina na londonski radio oddaji

LONDON, 15. decembra (Radio prejemna služba) — Na današnji radio oddaji je govoril Slovincem znani profesor na univerzi na Nottinghamu, Slovenec Lavrin, o vplivu vojne na dušo italijanskega naroda.

Kot značilen primer je navedel, da fašisti laškega kralja, ko je obiskal razvaline Turina in Milana, niti pozdravit niso prišli, dočim je narod spontano začel manifestirati za mir. Slika opustošenja je silovito vplivala na dušo povprečnega laškega meščana, katerega mišljenje se tudi do danes še ni prilagodilo vojni.

Nato je g. Lavrin poročal o položaju lend-lease programa in povdaril, da je Amerika zdaj že popolnoma v vojni, a se kar naprej pripravlja in polaga celo že osnove za obnovo sveta po vojni in za pomoč onim, ki so največ trpeli.

TELENEWS

V Telenews gledišču na Euclid Ave. je sedaj v teku slika, ki kaže kako vladni preiskovalni odbor tajno zbira evidenco sovražnih sil v Ameriki. Natlačnost tega odbora gre pri znanje za velika odkritja akeiv-

nosti sovražnikov, in za strelje hrbišča pete kolone.

Poleg tega filma se bo tudi kazalo razne druge zanimive slike o najnovejših svetovnih dogodkov.

Smrt prof. dr. Frana Ilesića

V sredo jutraj je umrl na ljubljanski kliniki profesor zagrebške univerze dr. Fran Ilesić. Z njim odhaja v večnost ena najizrazitejših osebnosti slovenskega kulturnega kroga. Uveljavil se je zlasti v zadnjem desetletju pred svetovno vojno, ko je stal v ospredju našega kulturnega življenja. Tudi v dobi med dvema vojnama je dr. Ilesić s svojim obilnim znanstvenim in publicističnim delom nadaljeval idejno borbo za mladostne ideale, vendar je sodeloval večji del v zagrebških in beograjskih obzorjih in zbornikih.

Ni še leto dni, kar se je po težki bolezni, ki jo je bil prebolel v Zagrebu, vrnil v Ljubljano. Bolezen je, zarezala globoke brazde v njegovo ostarlo obličje, vendar je še do zadnjih dni hodil po ulicah in se ustavljal za mnanci. Srčna bolezen, ki je o njem tožil zadnje mesece, je sedaj nagloma dovršila svoje uničujoče delo. Glas o smrti tega zaslužnega znanstvenika in literarnega delavca je užalostil vse, ki so ga poznali.

Fran Ilesić se je rodil 30. junija, 1871 pri Sv. Juriju ob Škavniki. Študiral je na mariborski gimnaziji, nato pa na graški univerzi, kjer je leta 1901 promoviral sub auspiciis imperatoris. Služboval je vse do leta 1919 v Ljubljani, vendar se je leta 1914 habilitiral na zagrebški univerzi in postal leta 1919 redni profesor za slovenski jezik in literaturo. V literaturo je vstopil že zgodaj.

Leta 1897 je objavil disertacijo o vzrokih zastoja naše dramske, leta 1898 je priobčil popularno "Iz Prijekovine v Rim". Obilno je sodeloval takoj izpostavljen v "Časopisu za zgodovino in narodoslavlje", kjer je izšla dolga vrsta njegovih razprav, člankov in kritik, tiče se slovenske filologije, literature in kulturne zgodovine ter zgodovine

Afriška zmagovalca

Na gornji sliki sta od leve na desno: Arthur Cunningham, maršal angleške zračne sile, in general Bernard J. Montgomery, poveljnik angleške osme armade.

ne kulturnih stikov z balkanskimi in ostalimi Slovani.

Ze tedaj se je izoblikoval v njem nazor, o naši kulturnopolitični orientaciji, ki ga je po tlej vneto zastopal in predstavljajal in ki so ga nasprotniki imenovali novoličizem. Bil je eden najplodovitejših raziskovalcev ilirskega gibanja v slovenski kulturi. Mnogo se je bavil z zgodovino leta osemindesetega in z dobo narodnega prebujenja. Se v zadnjih mesecih je delal na gradivu iz kulturnopolitične zgodovine svojega rodnega kraja, ki se ga je vedno oklepal z zvesto ljubeznijo.

Prof. dr. Fran Ilesić je bil idealist in teoretik in realisti v praksi v najboljšem smislu obeh pojmov. V trenutku, ko je tudi on odložil vse zemeljsko in prešel v zgodovino naše kulture, ni moglo premotriti, kaj šele kritično oceniti njegovega obsežnega in nepreglednega dela ter

njegovih idej in presoditi vpliva njegovih spisov. Z njim odhaja v večnost poštenjak, neumoren kulturni delavec, znameniti znanstvenik, človek širokega in plemenitega srca. Živel bo še dalje ne samo v spominu vseh, ki so ga poznali, marveč tudi v kulturni zgodovini Slovenice in Hrvatov. Po dolgem delavnem dnevu življenja mu bodi lahek večni počitek v Ljubljani, domači zemlji.

Trdnjave demokracije

prinaša 1. decembra uvodnik z naslovom "Trdnjave demokracije". — Danes je jugoslovanski dan zedinjenja. Ta balkanska država je fizično raztrgana, Hitlerjeve tolpe so pregazile del njenega ozemlja, toda v divjih gorah partizani nadaljujejo boj in zaupajo obljubi njunih voditeljev:

"Zdržali bomo v jugoslovanskih planinah tako dolgo, kakor potrebno. Naše planine so nepremagljive trdnjave demokracije".

Jugoslavija se je rodila v prejšnji vojni in je trdno odločena, da v sedanji vojni ne bo poginila.

Do 6. aprila 1941 je bila svobodna država. Srbi, Hrvati in Slovenci so se odtrgali od reakcionarne avstro-ogrške monarhije Habsburžanov in so začeli življenje v svoji novi svobodni kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki se je pozneje spremenila v zedinjeno Jugoslavijo. Imela je reševati mnogo problemov, plemenskih in narodnostnih in reševala jih je na pravičen način, ko jo je napadel Hitler, misleč, da bo le s svojim malim prstom mignil, da si podvrže to slabotnejšo državo.

Kruto bombardiranje Beograda je ukazal v svoji divji jezi, ko so hrabri Jugoslavlani ovrgli vladu, ki je hotela stopiti na pot sodelovanja in zgrabiti za orožje, da se branijo.

Od takrat naprej je skušal strahovati meščansko prebivalstvo v zasedenih ozemljih — po

Sinovi in očetje

Mladenci, ki študirajo zemljevid, so gojenci vojaške akademije in sinovi naših zaveznških poveljnikov v Afriki. Od leve na desno so: William Clark, sin ameriškega generala Marka Clarka; John Eisenhower, sin generala Eisenhowerja, poveljnika ameriških čet v Severni Afriki; George Patton, sin generala Georgea Pattona, zavojevalca Casablance, in John Doolittle, sin generala Jamesa Doolittle-a, poveljnika ameriške zračne sile v Severni Afriki. Na spodnji sliki pa so v istem vrstnem redu očetje teh sinov.

dobro znanih načelih nacističnega gospodarstva. Toda v Jugoslaviji je našel narod, ki se je bil dolgo šolal v uporabi proti tiraniji. Njegov duh noče kloniti pod težo nesreč in kjerkoli more, navdušuje partizane k nadaljevanju njihovega trdega in vzemirajočega bojevanja.

Zločini Nemcev in Madžarov ne bodo pozabljeni. Jugoslavija ima mnogo računov s svojimi tlačitelji in je trdno odločena živeti, da jih poravnava. Jugoslovanska vlada dobiva natančna poročila o nacističnih grozodejstvih in zbira sezname, ki bodo obsodili krivce, kadar pride dan sodbe. Med tem pa Jugoslavija praznuje vsak dan obletnico svojega zedinjenja in demokracije svet se pridružuje temu prazniku in s spoštovanjem obdružuje neukrotljivo hrabrost in borbenost napram brutalni tiraniji.

Izpred vojaškega sodišča

"Jutro" št. 186 sobota, 15. avgusta. — Vojaško vojno sodišče vrhovnega poveljništva oboroženih sil v Sloveniji in Dalmaciji, odsek v Ljubljani, je izreklo naslednjo sodbo v zadevi proti Gabrijele Alojzu, neznanega očeta in Ane Gabrijele, roj. v Boštanju, pristojnemu na Sušak, v zaporu, obtoženemu:

a) atentata na državno varnost, ker je na ozemlju pokrajine od nedoločenega dne v maju do julija vršil dejanja, ki naj bi zanesla opustošenje, pokol in ropanje na državnem ozemlju;

b) prevratnega združevanja, ker je v omenjenem času in na navedenem kraju pripadel prevratni družbi, ki je hotela nasilno spremeniti politični, social-

ni in gospodarski red v državi; c) sodelovanja v oboroženi tolpi, ker je v istem času in na istem kraju sodeloval v oboroženi tolpi, ustanovljeni z namenom, da vrši zločine proti predstavnikom države;

d) protizakonite posesti orožja in streliva, ker je v istem času in na istem kraju brez dovoljenja pristojne oblasti nosil orožje in strelivo.

Iz teh razlogov proglašajo sodišče Alojza Gabrijele za krivega zločinov sodelovanja v prevratni družbi in oboroženi tolpi, kakor je navedeno pod b in e obtožbe, in ga obsoja v dosmrtno ječo in na vse pripadajoče kazni s trajno prepovedjo dostopa do javnih služb z zakoni in preklicem in objavo sodbe z vsemi ostalimi zakonitimi posledicami, nadalje na plačilo pravnih stroškov in preventivnega zapora, oprasča ga pa od ostalih obtožb zaradi pomanjkanja dokazov.

Odreja enkratno objavo te sodbe v izveščju v listih v Ljubljani na stroške obsojenca.

Odgovor predsednika Roosevelta Jovanoviću

Dne 5. decembra smo objavili brzojavko, katero je poslal predsednik jugoslovanske vlade predsedniku Rooseveltu ob obletnici Pearl Harborja. Na londonski oddaji v srbohrvaščini, je zdaj poročal govornik o tej brzojavki in o odgovoru predsednika Roosevelta.

LONDON, 14. decembra (Radio prejemna služba). — Predsednik Roosevelt je odgovoril g. Slobodanu Jovanoviću, da ga je njegovo sočutje na dan obletnice japonskega napada na Pearl Harbor globoko ganilo. G. Roosevelt povdarja tudi na kako sramoten način je bila naša domovina pahnjena v vojno in kako nas je borbeni duh našega naroda vzdržal v tej vojni. S svojo vztrajnostjo bomo premagali vsa nasilja in podlost naših sovražnikov.

Mali oglasi

Iz urada Slovenskega narodnega doma

na St. Clair Ave.
Naznanja se vsem društvenim tajnikom, kateri pobirajo asessment v Slovenskem narodnem domu, da se bo za ta mesec pobiral asessment v sredo 23. decembra, ker je na 25. božični praznik.

Pobirali bomo v spodnji dvorani S. N. D.

Prosi se vse tajnike in društveno članstvo, da to važno naznanilo vpoštevajo.

John Tavčar, taj. SND

Iz urada Carniola Tent 1288

The Maccabees
Naznanjam članstvu gori imenovanega društva, da bom pobiral asessment v sredo 23. decembra v spodnji dvorani Slov. Nar. doma.

Apeliram na vse one člane, kateri še imate plačanega asessmenta, da gotovo vse poravnate, kar je tega leta, da se zmore narediti letni račun. Ako asessment ne bo plačan; posledice naj vsak sam sebi pripiše.

John Tavčar, taj.

TRGANJE IN BOLEČINE V MISICAH?
Hitro pomak dobiti s Pain-Expeller-jem, čudovitim mazilom, ki ga rabijo tisoči. Nad 18 milijonov prodanih steklenic je dokaz njegove dohrdnosti. Zahtevajte pravi Pain-Expeller s Sidrom na skatlici.

.... Protect Your Home from Tuberculosis

Asthma Mucus Loosened First Day

For Thousands of Sufferers
Choking, gasping, wheezing spasms of Bronchial Asthma ruin sleep and energy. Ingredients in the prescription Mucosol quickly circulate through the blood and commonly help loosen the thick strangling mucus the first day, thus aiding nature in palliating the terrible recurring choking spasms, and in promoting freer breathing and restful sleep. Mucosol is not a smoke, dope, or injection. Just pleasant, tasteless palatable tablets that have helped thousands of sufferers. Printed guarantee with each package — money back unless completely satisfactory. Ask your druggist for Mucosol today. Only 60c.

LIBERTY LIMERICKS

A locksmith who lived in Key West,
Said: "I have a plan to suggest:
Buy Bonds—all you can; They'll help lick Japan—
Moreover, they'll feather your nest!"

Help your county meet its quota. Invest 10% of your income in War Bonds regularly, regularly, regularly.

Mali oglasi

Moderno urejeno

sobo se odda v najem poštenu fantu. Prost vhod in parna gorkota ter vse najboljše urejeno. — Pokličite ENdicott 1215.

Išče se

ženski, ki bi vzela perilo ene osebe na dom, po enkrat na mesec. Naslov se naj pusti v uradu tega lista.

Inteligentno

dekle ali ženska, srednjih let, dobi stalno službo za lahka dela in čiščenje v rezidenčnem hotelu. Polzve se v HAIG HOTEL, 2530 Prospect Ave.

Oblak Furniture Co.

Trgovina s pohištvo.
Pohištvo in vse potrebščine za dom
6612 ST. CLAIR AVE.
HENDERSON 2978

Ako iščete

dobrega popraviljalca za vaše čevlje, pridite k nam. Vedno prvovrstno delo. Popravljamo stare čevlje ter imamo polno zalogo finih, novih moških čevljev. Cene zmernene.

FRANK MARZLIKAR
16131 St. Clair Ave.

VSE KARKOLI

potrebuje se od zobozdravnika, bodi izvelčenje zob, polnjenje zob in enako lahko dobiti v vaše polno zadovoljstvo pri dr. Župniku, ne da bi zgubili pri tem dosti časa. Vse delo je narejeno, kadar vam čas pripušča. Uradni naslov:

6131 St. Clair Ave.
vhod na 62. cesti
Krausovo poslopje

ACHING-STIFF SORE MUSCLES

For PROMPT relief—rub on Musterole Massage with this wonderful "COUNTER-IRRITANT" actually brings fresh warm blood to aching muscles to help break up painful local congestion. Better than an old-fashioned mustard plaster! In 5 strengths.

MUSTEROLE

Proves Wonderful For Itching Skin

To soothe itching, burning skin, apply medicated liquid ZEMO—a Doctor's formula backed by 30 years continuous success! For ringworm symptoms, eczema, athlete's foot or blemishes due to external cause, apply ZEMO freely. Soon the discomfort should disappear. Over 25,000,000 packages sold. One trial convinces. Only 35¢. Also 60¢ and \$1.00.

ZEMO

Mix Lemon Juice AT HOME TO RELIEVE RHEUMATIC PAINS

Money Back—If This Recipe Fails
Good news travels fast—many of the thousands of folk who now take lemon juice for rheumatic pain—have found that by adding two tablespoons of Alleura to one tablespoon of lemon juice in a glass of water, they get faster relief for the aches and pains caused by rheumatism, lumbago. It's no surprise either, for Alleura is a 15 year old formula to relieve rheumatic aches and pains. In fact—if it does not help—your money back. What could be faster? Get Alleura today at any live druggist. Only 35 cents—Do it Now.

TO RELEASE FLOW OF LIVER BILE

Get a bottle of Kruschen Salts tonight. Half an hour before breakfast, take as much as will be on a dime in a glass of water (hot or cold) or in your morning cup of tea or coffee and keep this up for 30 days. Kruschen taken this way helps relieve such symptoms as sick headaches, bowel sluggishness and so-called bilious indigestion when due to insufficient flow of bile from the gall-bladder. You can get Kruschen, a famous English formula made in the U. S. A., at any drug store. You must be satisfied or money back.

SQUIRE EDGE GATE —A Court Room Exposure

BY LOUIS RICHARD

LOST

Lost, a cough due to a cold—thanks to the soothing action of Smith Brothers Cough Drops. Smith Bros. Cough Drops contain a special blend of medicinal ingredients, blended with prescription care. And they still cost only 5¢ a box. Yes, a nickel checks that tickle.

SMITH BROS. COUGH DROPS
BLACK OR MENTHOL—5¢

ALOJZ KRAIGHER

MLADA
LJUBEZEN

"Jaz nisem prav nič govorila. Lepo te prosim, Mira!" — ugovarja Mara ježno in se obrne k Prazniku: — "Ali je prismojena?"

Mira pa je kot zamaknjena: "Dolgo je že od tega, Tomo... O!... Ali ni bilo lepo, Tomo? — Kako si se imel na Dunaju? In zakaj si že prišel? — No, kaj... samo, da si že tu! Zdaj prideš večkrat, Tomo, kaj? — Saj vidiš: čisto domači smo!"

Zakaj pa sedi tako okorno? Kako pa ti sedi, mama?" — Obrne se po vseh: — "Ali imamo kak neumen obisk? Kako pa se držite, Dreja? — Ah, taki pušči — vsi skupaj! Tomo, — h klavirju pojdi z mamo!" — Prime ga pod pazduho in ga siloma odvede. — "Veš, kako sva časi tamle — kljunčkala?" — Razposajeno se zasmije in se ozre: — "Kaj gledaš, mama?"

"Ali ne gremo rajši na izprehod, Mira?" vpraša Blejčeva. "I seveda!" — vstane Mara, udari s peto ob tla in zavrti solnčnik v kolobarju.

Mira pa sede brezobzirno h klavirju, ga odpre in zaigra par taktov.

Tomo stoji v zadregi poleg nje:

"Ali boš res igrala, Mira? Ne pojdemo na izprehod?" — Malo potuhnjeno pogleda Praznika — kot bi imel slabo vest.

Mira udari ploskoma po tipkah, pritisne za trenotek čelo na klavir in se sunkoma vzdigne. Ko zapira pokrov, skomizne malomarno s pleči in se zasmije.

"Dobro, Tomo, pa pojdemo na izprehod! Kakor ti je drago! Tvoja želja, tvoj ukaz!"

Pa se zasmije še glasneje, vrže razigrano glavo vznak, ga pogleda prav koketno izpod mehkih vejic in zapoje:

"Tomo, Tomo, Tomo, al' te bomo, bomo, rompomom..."

In zadaj se zasmije Nuša, ploskne z rokama in se zavrti po sobi v otroški razposajenosti:

"Tomo, Tomo, Tomo, al' te bomo, bomo, rompomom..."

Tomo zardi v zadregi ob spominu na nekdanje čase, ko je bil norel z dekletoma, plane za Nušo in jo hoče ujeti:

"No, čakaj, ti otrok ti!"

Mara se zavrti na peti in zlek-

ne roki proti stropu, zgrajajoč nad vnebovpajočo otročarijo... "Ampak, Mira." — se zgrozi nazadnje tudi Blejčeva, — "ali si prismojena?"

Dreja stresa s pleči od notranjega smeha, ki je morda malce prisiljen.

Mira pa se zvija v pasu in se smeje skoraj krčevito:

"Rompompom, rompomom..."

Nenadoma plane k Prazniku in mu objame obraz z rokama: Kakšna so tvoja lica, Dreja? Vroča kot žareče oglje! Če ti zardiš, ne zardiš samo za kratak hip... Kot otroku ti zagorijo lica in ti gore — naprej — do mlad lune... Ti moj ljubi Drejček!"

Tomo je Nušo ulovil za roke in ji grozi s prijaznimi pogledi. Mara zacepeta z nogama:

"Ali bo že konec teh neumnosti? Kdaj pridemo na promenade?"

In tudi mati se zjezi:

"Alo, Mira in Nuša, — kar napravita se!"

"Kaj se boš jezila, mama?" — se smeje Mira neovirano. "Saj vidiš, da smo sami otroci!"

"Oh, saj ste res!" — odloči Blejčeva in stopi v sosedno sobo po klobuk...

Med potjo se jim pridruži Magda Kolarjeva, ki je že ves čas oprezala na oknu in očitno nanje čakala. Mara se malo zaničljivo namrdne in pogleda v stran; Mira pa se je zveseli in se obesi z nekoliko afektirano razigranostjo obema za lahti.

Magda je manjša od onih dveh, par let starejša, z malo prevelikim podolgovitim obrazom in rjavimi lasmi. Oči so ji temne s svetlimi trepalnicami, da ji je pogled nekako umazan, izraz prezrel, starikav. Koža na licih in na nosu je posuta s pegami; a toliko bolj bela in bolj gladka je na bujnem vratu in na plečih, ki so ji v ohlapni bluzi skoraj preveč razgaljena. V bokih se pretirano pozibava, ozirajoč se sunkoma na vse strani.

V drevoredu mrgoli šetalcev in šetalč. Pestra eleganca in še pestrejša vsakdanost. Polnokrvnost in bleščavost, živahnost in sanjavnost. Srmežljivost in očitno spogledavanje, mirno

Pnevmatike brez notranjih cevi

Na sliki vidimo nove vrste avtomobilske obode ali tajerje, ki nimajo nobenih notranjih cevi ali "tub." Nove vrste tajerje pregledujejo kongresniki v Washingtonu, kjer je bila posneta gornja slika.

Odhod Francozov proti osišču

Na gornji sliki vidimo francoske čete, ki se bore ob strani Amerikancev in Angležev proti osišču. Ameriško vojaštvo prezentira svoje orožje pred skupino francoskih častnikov.

opazovanje in porogljivo pretehtavanje.

Prijeten hlad je pod košatimi kostanji. Pogled počiva na valjuočih travnikih ob obeh straneh, na lepih črtah sosednjih drevoredov, na kipeči zelenini gozdom v ozadju. Bela pot se vzpenja z lahnim hrepenenjem proti parku — kakor bi vabila iz mesta v tihi gozdni mir... Glušči trušci od zabavišča sem, križajoči se glasovi lajn, kričavi in surovi... Rezek zvonec tuintam, žvižg železniškega stroja... In sinji blesek neba nad vsem...

Dekleta hodijo spredaj, tako da se večkrat vrinejo ljudje med nje in oba mladeniča, ki stopata zadaj z Blejčevko in Nušo.

Tomovi pogledi se love za Miro. V spominu jo primerja s svojjo osmošolsko Miro in se divi njenemu telesu, ki se je razvil od dekleško-prožne ljubkosti do najpopolnejše lepote vzcvetele ženske. Njena čudovita pleča, izbočeno oprsje, vitki život in

mehki boki, polna meča in tenki gležnji. Tomo srka vase slast lepote, ko da jo je prikratk zagledal na tem božjem svetu... Njeni težki kiti, svetloplavi, skoraj predvasto-rumeni, tuintam pobjskajoč na soncu v sčemečem zlatu, opletajoč po tilniku in ramah ob naglih sunkih z glavo, ga vabita za sabo kakor vojni prapor oduševljenega vojščaka. Njen obrazek, nežno in pravilno črtan, z lici kakor rožna breskev, z noskom kakor angel, z ustmi kot poljub... In njeno oko pod smelim lokom gostih obrvi, s sinjmodro šarenico, počem-modro, gladko brušeno, s široma razkrečnimi vekli venomer zavzeto, malikovalsko obožujoče ves ta lepi božji svet... Tomo čuti, da bi zopet skoprnel za njo; a nekaj ga tišči pri srcu kakor hladan oklep, ki brani čustvom, da bi prekipela v zaljubljeno navdušenost.

Tudi ona se ozira in ga pozdravlja s ljubkimi nasmešji. Z lahtmi se obeha na obe tovarišici in se obrača z vsem životom. Njene kretnje so nenadne, nepričakovane, previharne. Z Magdo se smejeta in šepčeta, merita šetalce, ocenjujeta šetalko, delata opazke, dovpije in porogljive, vesele in razposajene. Mara se drži ponosno, se nikamor ne ozira, odzdravlja s komaj vidnimi nakloni glave; pogled upira naravnost predse, zdaj brezbržen, zdaj skoraj zaničljiv.

Tomo ima zmerom slabšo vest. Vročino čuti v licih, nestrpnost v udih; ne upa si pogledati na Drejo, ki se pogovarja z Blejčevko preprosto in brezskrbno in izbruhne časi v svoj prirčni in naivni smeh. Mirno ponašanje je Tomu zagonetka, vzbuja mu tesnobo v prsih... Kaj je to? Ali bi ga zopet rada imela? Ali samo kotetira z njim, površno in brez misli? Ali pričakuje kaj od nje, kaj posebnega? — Ono pismo? — Pismo je premalo, še nekaj drugega mora imeti. — Nenadoma se zdrzne: Mira se je bila ozrla in se mu nasmešnila, a se je zdajci zresnila, iztegnila vrat in pogledala po drevoredu doli. Zazdelo se mu je, da je postala mahoma vsa resna, globoko resna, obenem srečna in — nesrečna... prav

gotovo: — srečna in nesrečna, vse obenem.

Tomo se skloni k Nuši, ki stopa srmežljivo poleg nje, oklepajoč se materinega komolca:

"Gospodična Nuša, kdo še prihaja na promenadi v vašo družbo?"

Ona se mu previdno ozre v oči: — ali jo vprašuje resno, ali bi jo rad s kom podražil? — A njegov izraz je miren, le nekoliko zamišljen.

"Naš Bogdan je po navadi tu... in Egon Zrimšek, njegov sošolec, tudi jurist. Mi smo mu zrekli Zgonček."

"Zrimšku? Vi ste mu zrekli?"

"Mi, — ne jaz!" — se zahuduje vsa zardela in hiti razlagat, kako so zvarili zvoneči priimek.

Tomo posluša le napol in opazuje Miro, ki se mu še bolj pogostoma nasmejava, a se vsakikrat zagleda preko nje nazad po drevoredu. Zagonetka mu postaja zmerom mučnejša. Zdi se, da ga vabi za seboj, da se za Drejo — svojega zaročenca — nič ne briga; a obenem... Ali ima tam zadaj še nekoga tretjega? Ali ima vendar kaj posebnega? Kake dekliške spletke?...

Nuša se po kratkem molku zopet oglasi:

"Večkrat je z nami nadporočnik Javornik."

Tomo jo pogleda kakor bi mu bilo prišlo to ime docela nepričakovano; pa se obrne v smeri Mirinih pogledov.

"Saj je vaš prijatelj!" — pravi Nuša. "Menda je tam zadaj z doktorja Breznika gospo."

V tem hipu jo potegne Blejčeva na stran:

"Nuša, medve sedeva. Tu sta dva prostorčka. Gospoda pa — z galantno hudomušnostjo se prikloni: "Gospoda sta za enkrat oproščena dvorne službe! Tu so dekleta, ecco!"

Magda sili nazaj po šetalšču. Mira postoji za hip, pa izbruhne v razposajenost, udari Drejo ploskoma po plečih in se nasmeje Tomu z vso prisrčnostjo:

"Nič. Kaj bi se prerivali! Tu noter pojdemo, na desno do gozdčica! Tam prihaja Bogdan z Zgončkom. 'Mance' se pojdimo! Tomo, Tomo, Tomo, al' te bomo, bomo, rompomom... Tomo, ti loviš. Mene lovi!"

Naglo tleskne žitnika po roki, se prime Mare in Magde in odhiti z njima skozi park.

Blejčev Bogdan je pristen mesten gizdalin, pretirano eleganten, visok in slok, s koščnim, skoraj oglatim obrazom in drobnimi očmi, ki so že vse poskusile in vse vedo, ki jim je vse življenje s svojimi skrivnostmi jasno kot na dlani. Strahno mlad je, golobrad, a nosi se umerjeno in na licih mu počiva prebrisano-naiven, omalovažujoč smehljaj. Glas mu je neprijetno noslajoč brez vsega zvoka, smeh prskajoč.

Egon Zrimšek, po domače Zgonček, je po zunanosti še mlajši, s podolgovitim pegastim obrazom, s temnim mahom na gornji ustnici in vodeno modrimi očmi. Kreta se nerodno, zelo počasi in v enomer zmiguje s pleči. Tudi on govori noslajoč, najbrže od samega prijateljstva do Bogdana. Drugače pa je dobrodušen fant s simpatičnim izrazom in naivno-vprašujočimi pogledi.

Zgonček je zaljubljen v Magdo, že od mature koprni za njo. Z leno sanjavnostjo jo zasleduje a zmerom le iz daljave. Skrivoma jo išče, postopa neopaženo za njo, postaja v temni veži nasproti njenemu oknu; izpregovoril pa je z njo do danes vsega skupaj par besed. V družbi ima oči samo za njo; z odprtimi ustmi se zagleda vanjo in jo gleda, dokler ga ne dregne kdo pod rebra ali mu ne porine hudomušno svinčnika med ustnice. Tedaj zardi in povese oči ves osramočen, družba prasne v smeh, edina Nuša ga objame z ljubezni-polnim, usmiljenim pogledom.

Magda se ne briga zanj; če

je obrnjena v njegovo stran, se zdi, da gleda v zrak. Ona koke-tira z Bogdanom, zelo podvzeto, brez vsake srmežljivosti. Ta pa sprejema njene ljubeznivosti in njeno udanost malo zviška in dostojanstveno; a je očitno sam s seboj in z njo docela zadovoljen. Vkljub temu vlači Zrimška za seboj, mu vzbuja upanje in ga tolaži nekoliko zasmehljivo, da pride že še vrsta tudi nanj. Zgonček pa mu je hvaležen in kroži kot trabant krog njega.

Konec parka je precej samotnen, tudi gozd v ozadju je skoraj brez šetalcev.

Dekleta so čakala fantov. Mira jim kriči nasproti:

"Rompompom, le hitro, vi junaki silni! Vsi lovite! Vsa svo-jo! Tomo, mene lovi!"

Zapodi se proti njemu, grozeč mu prav po otročje s kremp-lji in zobmi.

"Lovi, Tomo, lovi, lovi! Rompomompom..."

Pa mu uteče in beži pred njim, ki se je bil zagnal za njo ves razigran.

Magda jo posnema, ploskajoč z rokama:

"Vsi lovite, rompomompom! Bogdan, mene lovi! Bogdan, rompomompom..."

Samo Mari se ne ljubi. Zaničljivo skomizne z rameni, za-

kolobari s solnčnikom in sede na klop.

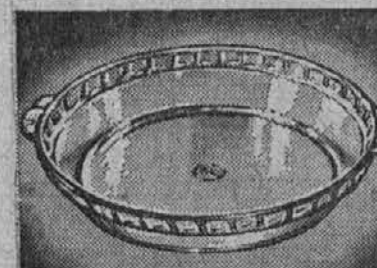
Poročnik Praznik se smehlja in si popravlja nanosnik, gleda za bežečimi in sede k Mari.

(Dalje prihodnjik)

Mučna
napetost
hrbtobola
hitro izgine

Johnson's Red Cross obliž pomaga olajšati mučne bolečine kit, otrplost in napete mišice—hitro, učinkovito... ni potrebno, da izostanete od dela. Položite Johnson's obliž in uživajte prijetno toploto in udobno podporo ko delate.

Produkt Johnson & Johnson, največji izdelovalci kirurških pripomočkov na svetu.

JOHNSON'S
RED CROSS
PLASTERTHERE'S A GIFT FOR
EVERY WOMAN ON YOUR LISTat our
PYREX WARE
COUNTER!ONE QUART CASSEROLE
Two smart gifts in one. Practical too, the cover keeps food warm or serves as separate pie plate. Foods bake faster in Pyrex ware—and taste better! Quart size — only 50¢NEW "FLAVOR-SAVER"
PIE PLATE
Deep with fluted edge to keep the juice and flavor in your pies. Convenient glass handles. A gift with many extra uses. 10" size — only 45¢BIG 11-PIECE "GIFT" SET
Includes 1 1/2 qt. casserole; utility dish; 9 1/2" pie plate; loaf pan; six 4 oz. custard cups; cake dish with handles. Packed in lovely blue and silver gift box — only \$245VESELE, BOŽIČNE PRAZNIKE IN SREČNO
NOVO LETOvam želi
ZAVASKY HARDWARE

6011-13 St. Clair Ave.

ENDicott 5141

V blag spomin

OB PRVI OBLETNICI
od kar je umrla naša ljubljena soproga in
dobra, skrbna mati

Ana Karlinger

Zatisnila je svoje blage oči dne 22. decembra,
1941Hladna Te zemlja že leto dni krije,
mirno in sladko v grobu zdaj spiš;
mi pa ne moremo biti veseli,
ker so to žalostni spomini za nas.Draga soproga in ljubljena mati,
prazen je naš dom, kar Te več ni
Spomin pa bomo ohranili
na Tebe, ljubljena, vekomaj.

Zaluoja

JOSEPH, soprog
JOSEPH Jr., sin

Cleveland, Ohio, 22. decembra, 1942.

"THAT LITTLE GAME" Inter-nat'l Cartoon Co., N.Y.—By B. Link

